

sparekillingens**banken**

Offentliggjøring av finansiell informasjon

PILAR 3

31.12.2021

Innholdsfortegnelse

1.1	Innledning.....	3
1.2	Om Spareskillingsbanken	3
1.3	Regnskapsprinsipp.....	3
2	KAPITALDEKNINGSSREGLER	3
2.1	Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital	4
2.2	Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging.....	4
2.3	Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av finansiell informasjon	5
3	ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	5
3.1	Ansvarlig kapital banken	5
3.2	Ansvarlig kapital konsolidert	7
3.3	Kapitalkrav banken	8
3.4	Kombinert kapitalbufferkrav	9
3.5	Uvektet kjernekapitalandel banken (Leverage Ratio)	10
3.6	Uvektet kjernekapitalandel konsolidert (Leverage Ratio).....	11
4	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	11
4.1	Innledning.....	11
4.2	Organisering og ansvar.....	12
4.3	Risiko- og kapitalstyring.....	13
4.4	Godtgjørelser.....	14
5	REGULATORISK KAPITAL (PILAR 1)	15
5.1	Kredittrisiko - Standardmetoden.....	15
5.2	Operasjonell risiko – Basismetoden	21
6	TILLEGGSKAPITAL (PILAR 2)	22
6.1	Innledning om metodevalg ved beregning av tilleggskapital (ICAAP).....	22
6.2	Kredittrisiko	22
6.3	Likviditetsrisiko	23
6.4	Markedsrisiko	24
6.4.1	Egenkapitalposisjoner	25
6.4.2	Renterisiko.....	25
6.4.3	Spreadrisiko	25
6.5	Operasjonell risiko	26
6.6	Forretningsrisiko og strategiske risikoer	26
6.7	Offentliggjøring av Pilar 2 - krav	27
7	OPPSUMMERING.....	27

INNLEDNING

1.1 Innledning

Kapitalkravsregelverket (CRR/CRD IV) stiller krav til offentliggjøring av informasjon om risikostyring og kapitalstyring, og dette dokumentet er utarbeidet for å oppfylle Spareskillingsbankens informasjonsplikt etter dette regelverket. Dokumentet oppdateres årlig og publiseres etter at bankens årsregnskap er endelig fastsatt av generalforsamlingen.

1.2 Om Spareskillingsbanken

Historikk

Spareskillingsbanken het Christianssand Arbeiderforenings Spareskillingsbank da den ble stiftet i 1877. Nøkternhet og et ønske om solid, stabil drift preget virksomheten. Mye har forandret seg siden den tid, men bankens ry som en seriøs, veldrevet sparebank for folk flest i byen gjelder fortsatt. Banken er lokalisert i Kristiansand, og er den siste rene gjenværende Kristiansandsbanken.

Forretnings- og markedsområde

Spareskillingsbanken er en samfunnsengasjert og lokal sparebank som tilbyr bank - og finansielle tjenester til personmarkedet samt små og mellomstore bedrifter i Kristiansandsregionen.

Opplysninger på konsolidert grunnlag

Spareskillingsbanken inngår ikke i regnskapsmessig konsern, så alle regnskapstall er på banknivå. Banken er imidlertid underlagt krav om konsolidering for kapitaldekningsformål og uvektet kjernekapital på grunn av eierandelen i Verd Boligkreditt AS (Verd) og fra 2021 også i Brage Finans AS (Brage).

Alle tall er pr 31.12 og oppgis i hele tusen dersom ikke annet er opplyst.

1.3 Regnskapsprinsipp

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Årsregnskapsforskrift for banker m.v. gjeldende fra 1.1.2020 ("Forskriften") i samsvar med IFRS med mindre annet følger av denne forskrift.

2 KAPITALDEKNINGSSREGLER

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer.

2.1 Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko, operasjonell risiko, markedsrisiko og risiko knyttet til verdipapirisering. Minstekravet for total kapitaldekning er fastsatt til 8 %, hvorav 4,5 % skal være ren kjernekapital og 6 % kjernekapital.

Det er i tillegg innført følgende bufferkrav ut over minimumskravet på 8 % for standardbanker. Per 31.12.21 var disse kravene:

Bevaringsbuffer	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %
Motsyklisk kapitalbuffer	1,0 %

Kapitaldekningen fastsettes som forholdet mellom bankens samlede ansvarlige kapital og risikovektede eiendeler.

De metodene som banken bruker ved beregning av minimumskravene for henholdsvis kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko er vist i figuren nedenfor.

Type risiko	Valgt metode
Kredittrisiko	Standardmetoden
Markedsrisiko	Standardmetoden
Operasjonell risiko	Basismetoden

2.2 Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Banken skal ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i henhold til vedtatt risikoprofil samt en strategi for å vedlikeholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og tilhørende strategi. Tilsynet skal sette i verk passende tiltak dersom de ikke anser prosessen for å være tilfredsstillende.

Prosessten skal gjennomføres minimum årlig basert på vurdering av eksponering, kvaliteten i styring og kontroll og hvor risikoen kvantifiseres gjennom beregning av risikojustert kapital. Det benyttes så vel kvantitative metoder som kvalitative vurderinger ved fastsettelsen av kapitalbehovet.

Finanstilsynet foretar jevnlig vurdering av foretakenes risiko og kapitalbehov (SREP). I vurderingen legges det til grunn at foretaket skal ha kapital ut over minstekravet og bufferkrav for risikoer som foretaket er utsatt for og som ikke, eller bare delvis, er dekket i minstekravet i pilar 1 (pilar 2-krav). Pilar 2-kravet skal dekkes av ren kjernekapital.

Finanstilsynet fastsatte i 2018 bankens Pilar 2 krav til 2,3 %. Det var ventet en ny vurdering i 2021, men Finanstilsynet har utsatt dette inntil videre pga Covid 19.

2.3 Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av finansiell informasjon

Formålet med Pilar 3 er å supplere minimumskravene i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølgingen i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere bankens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. For øvrig er banken pålagt å offentliggjøre informasjon som anses egnet til å påvirke beslutningen til brukere av informasjonen i forbindelse med økonomiske forhold, senest 30 dager etter at banken er eller burde vært klar over forholdet. Informasjonen skal offentliggjøres på internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring.

3 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital. Ved beregning er det tatt hensyn til tillegg, fradrag og begrensninger i henhold til kapitalkravforskriftens definisjoner. Beregningene viser at banken er godt rustet til å møte økte kapitalkrav.

3.1 Ansvarlig kapital banken

Banken benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Tabellen under viser bankens samlede beregningsgrunnlag, ansvarlig kapital og kapitaldekning pr 31.12. Oversikten er satt opp i samsvar med Finanstilsynets skjema for rapportering av ansvarlig kapital.

Ansvarlig kapital:	2021	2020
Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	1.212.579	1.180.408
Revidert årsoverskudd fratrukket påregnelig skatt, gaveavsetning mv	85.812	54.831
Akkumulerte andre inntekter og kostnader	2.130	2.350
Fond for urealiserte gevinster	72.862	52.139
Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1.373.383	1.289.728
Regulatoriske justeringer		
Fradrag for forsvarlig verdsettelse ved bruk av virkelig verdi på eiendeler	-8.991	-8.358
Immaterielle eiendeler	-770	-1.056
Overfinansiering pensjonsforpliktelser (netto etter utsatt skatt)	-62	-206
Fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-32.821	0
Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-42.644	-9.620
Ren kjernekapital	1.330.739	1.280.108
Annen godkjent kjernekapital	0	0
Kjernekapital	1.330.739	1.280.108
Tilleggskapital	0	0
Ansvarlig kapital	1.330.739	1.280.108
Risikovektet beregningsgrunnlag:		
Kredittrisiko	4.801.436	4.704.996
Operasjonell risiko	364.735	344.603
Markedsrisiko	0	0
Verdipapirisering	0	0
Samlet beregningsgrunnlag	5.166.171	5.049.599
Ren kjernekapitaldekning	25,76 %	25,35 %
Kjernekapitaldekning	25,76 %	25,35 %
Kapitaldekning	25,76 %	25,35 %

Utarbeidelse av årsregnskapet under IFRS medfører at urealiserte gevinster innregnes i regnskapet og dermed øker bankens egenkapital. I kombinasjon av innføringen av SMB-rabatt på deler av de risikovektede engasjementene medfører dette økt kapitaldekning.

3.2 Ansvarlig kapital konsolidert

Banken har ingen datterselskap eller tilknyttede selskap med eierandel på 20 % eller mer.

Det er ved kapitalkravsberegningen innført krav om konsolidering av samarbeidende finansielle foretak med eierandeler på under 20 %. Det er imidlertid avklart med Finanstilsynet at eierandelen vår på 1,71 % i Frende Forsikring er uvesentlig og ikke trenger konsolideres. Beholdningen av aksjer i selskapet må imidlertid vektas 250 % i konsolidert kapitaldekning.

Ved omtale av konsoliderte tall videre i dokumentet omfatter det derfor konsolidering i henhold til kapitalkravsregelverket.

Eierandeler som skal konsolideres	2021	2020
Brage Finans AS	2,08%	-
Verd Boligkreditt AS	14,71 %	17,30 %

Verd er et boligkreditselskap med konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapet eies sammen med 18 andre frittstående sparebanker, etter at Lokalbank-alliansen gikk inn på eiersiden i 2021.

Banken kjøpte i mars 2021 aksjer i det frittstående finansieringsselskapet Brage som tilbyr leasing til bedriftsmarkedet og bil- og båtlån til personmarkedet. Bankens eierandel er på 2,08 %.

Konsolidert kapitaldekning	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Bankens kapital	1.330.739	1.330.739	1.330.739
Forholdsmessig andel av kapital fra Verd	99.639	107.435	117.732
Forholdsmessig andel av kapital fra Brage	64.593	68.233	73.135
Interne elimineringer	-151.724	-151.724	-151.724
Kapital etter konsolidering av Verd	1.343.247	1.354.683	1.369.882
Netto beregningsgrunnlag i banken	5.164.664	5.164.664	5.164.664
Forholdsmessig andel av netto beregningsgrunnlag i Verd	640.185	640.185	640.185
Forholdsmessig andel av netto beregningsgrunnlag i Brage	299.524	299.524	299.524
Eliminering av interne fordringer og kapital	-246.903	-246.903	-246.903
Netto beregningsgrunnlag etter konsolidering av Verd	5.857.470	5.857.470	5.857.470
Konsolidert kapitaldekning	22,93 %	23,13 %	23,39 %

3.3 Kapitalkrav banken

Minimumskrav til ansvarlig kapital under Pilar 1 utgjør 14,5 %, og tabellen under viser kapitalkravet fordelt på engasjementskategoriene under kredittrisikoen, samt for operasjonell risiko. Videre vises kapitalkrav knyttet til de ulike bufferkravene.

Engasjementskategorier:		2021	2020
Stater og sentralbanker		0	0
Lokale og regionale myndigheter		0	0
Offentlig eide foretak		0	0
Multilaterale utviklingsbanker		0	0
Internasjonale organisasjoner		0	0
Institusjoner		9.351	5.482
Foretak		11.668	6.230
Massemarkedsengasjementer		19.772	10.215
Pantesikkerhet i bolig- og næringseiendom		290.775	291.584
Forfalte engasjementer		4.057	6.674
Høyrisiko-engasjementer		5.237	13.795
Obligasjoner med fortrinnsrett		4.472	4.826
Andeler i verdipapirfond		3.181	4.694
Egenkapitalposisjoner		31.608	28.228
Øvrige engasjementer		3.995	4.672
Kapitalkrav kredittrisiko		384.115	376.400
Øvrige kapitalkrav:			
Kapitalkrav markedsrisiko		0	0
Kapitalkrav operasjonell risiko 1)		29.179	27.568
Kapitalkrav verdipapirisering		0	0
Kapitalkrav knyttet til de ulike definerte risikoene	8,0 %	413.294	403.968
Bufferkrav:			
Bevaringsbuffer	2,5 %	129.154	126.240
Systemrisikobuffer	3,0 %	154.985	151.488
Motsykklisk kapitalbuffer	1,0 %	51.662	50.496
Bankens samlede kapitalkrav pilar 1	14,5 %	749.095	732.192

1) Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt ved regnskapsårets slutt de tre siste år multiplisert med 12,5.

3.4 Kombinert kapitalbufferkrav

Kapitalkravet består av ulike deler, som bevaringsbuffer, systemrisikobuffer og motsyklisk kapitalbuffer. Sparebankens er ikke definert som systemviktig bank, og er dermed heller ikke pålagt å beregne buffer for systemviktige banker. Pilar 2-kravet ihht SREP ble gjort gjeldende fra 30. juni 2018.

Kapitalbuffer:	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Minimumskrav til kapital Pilar 1	4,5 %	6,0 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Motsyklisk kapitalbuffer	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Pilar 2-krav ihht SREP fra 30. juni 2018	2,3 %	2,3 %	2,3 %
Samlet kapitalkrav	13,3 %	14,8 %	16,8 %
Konsolidert kapitaldekning i %	22,9 %	23,1 %	23,4 %
Konsolidert kapitalbuffer	9,6 %	8,3 %	6,6 %

Som det framgår av figuren er banken godt rustet til å møte både gjeldende og fremtidige kapitalkrav.

Bufferkrav		2021	2020
Konsolidert beregningsgrunnlag		5.857.470	5.407.343
Kapitalkrav ren kjernekapital minimumskrav pilar 1	4,5 %	263.586	243.330
Bevaringsbuffer	2,5 %	146.437	135.184
Systemrisikobuffer	3,0 %	175.724	162.220
Motsyklisk kapitalbuffer	1,0 %	58.575	54.073
Pilar 2-krav ihht SREP fra 30. juni 2018	2,3 %	134.722	124.369
Samlet kapitalkrav konsolidert ren kjernekapital	13,3 %	779.044	719.177
Ren konsolidert kjernekapital	22,9 %	1.343.247	1.266.352
Kapitalbuffer ren kjernekapital	9,6 %	564.203	547.175

SPARESKILLINGSBANKEN 31.12.2021

 STANDARDTABELL FOR OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER OM FORETAKS OVERHOLDELSE AV KRAVET OM
MOTSYKLISK KAPITALBUFFER

Referansedata

Konsolideringsnivå:	Ikke konsolidert
---------------------	------------------

Tabell 1

Geografisk fordeling av relevante kredittengasjementer

Rad		Generelle kredittengasjementer		Engasjementer i handelsporteføljen		Verdipapiriseringsengasjementer		Kapitalkrav				Vekter for kapitalkrav	Motsyklisk kapitalbuffersats
		Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Summen av lange og korte posisjoner i handelsporteføljen	Verdien av engasjementer i handelsporteføljen for interne modeller	Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Herav: Generelle kredittengasjementer	Herav: Engasjementer i handelsporteføljen	Herav: Verdipapiriseringsengasjementer	Totalt		
		010	020	030	040	050	060	070	080	090	100	110	120
010	Inndeling etter land												
	Norge *)	10.359.085		0		0		374.764	0	0	374.764	100,00 %	1,00 %
020	Sum	10.359.085		0		0		374.764	0	0	374.764		

Tabell 2

Størrelsen på foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer

Rad		Kolonne
		010
010	Samlet beregningsgrunnlag	5.166.171
020	Foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffersats	1,00 %
030	Krav til foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer	51.662

*) Bankens utenlandske kredittengasjement er ført på Norge da utenlandsengasjementene utgjør mindre enn 2 % av bankens samlede kredittengasjement.

3.5 Uvektet kjernekapitalandel banken (Leverage Ratio)

Uvektet kjernekapitalandel beregnes på grunnlag av tallene ved utgangen av kvartalet.

For balanseførte poster tilsvarer engasjementsbeløpet det beløpet som benyttes i kapitaldekningsrapporteringen. Mottatte sikkerheter (finansielt pant, garantier eller andre typer sikkerheter) reduserer ikke engasjementsbeløpet, og det er ikke gjennomført motregning av utlån og innskudd.

Engasjementsbeløpet for ikke-balanseførte poster utgjør 100 prosent av engasjementsbeløpet i kapitaldekningsrapporteringen.

	2021	2020
Kjernekapital	1.330.739	1.280.108
Eksponeringsbeløp balansen	10.680.840	10.117.470
Poster utenom balansen	293.654	277.014
Totalt eksponeringsbeløp	10.974.494	10.394.484
Uvektet kjernekapitalandel	12,13 %	12,32 %

3.6 Uvektet kjernekapitalandel konsolidert (Leverage Ratio)

	2021	2020
Kjernekapital banken	1.330.739	1.280.108
Forholdsmessig andel av kjernekapital fra Verd	107.435	105.560
Forholdsmessig andel av kjernekapital fra Brage	68.233	0
Interne eliminerings	-151.724	-110.150
Netto kjernekapital etter konsolidering med Verd	1.354.683	1.275.518
Totalt eksponeringsbeløp for banken	10.974.494	10.394.484
Forholdsmessig andel av eksponeringsbeløp for Verd	1.858.191	1.914.322
Forholdsmessig andel av eksponeringsbeløp for Brage	367.723	0
Eliminering av interne fordringer og kapital	-348.474	-476.468
Totalt eksponeringsbeløp etter konsolidering med Verd	12.851.934	11.832.338
Uvektet kjernekapitalandel konsolidert	10,54 %	10,78 %

4 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

4.1 Innledning

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Sparebankens har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Banken har ved utarbeidelse av styringsdokumenter tatt utgangspunkt i Finanstilsynets moduler på de ulike områder, og de er tilpasset bankens enkle og oversiktlige organisasjon.

Risiko- og kapitalstyringen i Spareskillingsbanken tar utgangspunkt i overordnet strategi hvor ønsket risikonivå er angitt. Det er videre utarbeidet delstrategier og policydokument for de ulike risikoområder i banken. Strategidokumentene revurderes minst årlig i sammenheng med bankens strategiprosess.

I forbindelse med risikostyringen og intern kontroll gjennomgås alle vesentlige deler av bankens virksomhet. Med utgangspunkt i risikoen knyttet til den enkelte del av virksomheten iverksettes nødvendige kontrolltiltak for å forvisse oss om at arbeidsprosesser og rutiner utføres innenfor en akseptabel risiko.

Banken eksponeres for ulike typer risiko, og de mest vesentlige av de er disse:

Kredittrisiko	Er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser og at stilte sikkerheter ikke dekker utestående fordringer.
Likviditetsrisiko	Er risikoen for at banken ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser og/eller ikke evner å finansiere økning i eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.
Markedsrisiko	Er risikoen for tap som følge av endringer i renterisiko, spreadrisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.
Operasjonell risiko	Er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

4.2 Organisering og ansvar

Risikostyringsfunksjonen er organisert slik at den sikrer gjennomføringen av bankens retningslinjer for risikoprofil og styring av risiko. Ansvaret for og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet.

Styret

Bankens styre har ansvar for å sørge for at banken har tilstrekkelig kapital ut fra bankens risiko og virksomhet. Styret skal godkjenne og regelmessig vurdere retningslinjer for å påta banken risikoer. Styret skal fastsette de overordnede rammer, gi fullmakter og sørge for at det utarbeides retningslinjer for risikostyringen i banken, herunder etiske retningslinjer. Bankens samlede styre utgjør både risiko- og revisjonsutvalg og godtgjørelsesutvalg.

Adm. banksjef

Har ansvaret for implementering av risikostyringen og at risikoeksponeringen overvåkes og rapporteres til styret. Adm. banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Avdelingsledere / fagansvarlige

Den enkelte leder skal ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område. De har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor egen avdeling/eget ansvarsområde i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. Avdelingslederne avgir årlig en oppsummerende vurdering av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkeltes ansvarsområde. Rapporten danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

Risk Manager

Risk Manager har ansvar for bankens risikostyringsfunksjon.

Controller

Controller har en overvåkingsfunksjon og foretar kontroller og undersøkelser av bankens intern kontroll og styringsprosesser. Controller er bankens compliance-ansvarlige.

Revisjon

Bankens styre har engasjert RSM som internrevisor, og det er internrevisjonen som utarbeider en uavhengig bekreftelse på bankens ICAAP- og ILAAP-dokumenter.

Bankens eksterne revisor er PwC.

4.3 Risiko- og kapitalstyring

Strategisk målbilde

Risiko- og kapitalstyringen i Sparebankens tar utgangspunkt i risikonivået slik det framkommer i bankens overordnede strategidokument samt overordnede rammer, fullmakter, instruksjoner og etiske retningslinjer.

Risikostrategier

Gjennom risikostrategiene fastsetter styret ønsket risikoprofil ved etablering av rammer og måltall for de ulike risikoområdene. Strategidokumentene oppdateres minimum årlig.

Risiko

Identifisering og styring av risiko er en kontinuerlig prosess som er integrert i både strategi- og budsjettprosessen. Vesentlige risikoer skal om mulig kvantifiseres gjennom forventet tap og med tilhørende behov for økonomisk kapital både under en normalsituasjon og under stresstesting.

Stresstesting

I forbindelse med vurdering av kapitalbehov gjennomføres stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen i banken. Stresstestene gjennomføres på områdene kreditt, likviditet og marked.

Kapitalstyring

En aktiv kapitalstyring er viktig for å sikre banken soliditet over tid. Dette gjøres ved å framskrive bankens finansielle utvikling de neste tre år fram i tid under normale forhold, og en annen framskrivning der det tas hensyn til et alvorlig økonomisk tilbakeslag over minimum tre år. Ut fra en slik analyse vil bankens ledelse og styre ha et grunnlag for å vurdere kapitalbehovet framover.

Oppfølging, overvåking og rapportering

Alle avdelingsledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og de skal påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret og adm. banksjef.

Compliance (etterlevelse)

Banken har etablert compliancefunksjon som skal påse at gjeldende lovgivning etterleves og at ny lovgivning blir implementert. Compliance jobber ut ifra en risikobasert tilnærming og rapporterer til Adm. banksjef.

Den overordnede risikoeksponeringen og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske rapporter til styret.

4.4 Godtgjørelser

Bankens styre fastsetter årlig retningslinjer for godtgjørelse til bankens ansatte. Banken har ikke eget godtgjøringsutvalg da den kommer under grensene som er fastsatt i Finansforetaksforskriften § 15-3. Det innhentes årlig attestasjonsuttalelse om godtgjøringsordningen fra bankens internrevisjon.

Banken har en godtgjørelsesordning som er i samsvar med bankens overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Godtgjørelsesordningen skal fremme god styring og kontroll med bankens risiko og den skal bidra til å unngå interessekonflikter.

Banken ønsker ikke å gi incentiver for økt risikotaking, og har derfor en generell fastlønnsordning for alle ansatte. Bankens tillitsvalgte har også en fast, årlig godtgjørelse.

Styret har fastsatt et sett med resultatmål som utgjør grunnlaget for en bonusordning som omfatter alle ansatte, og bonus fordeles likt mellom de ansatte ut fra stillingsbrøk. Ordningen faller i henhold til finanstillitsnets rundskriv 2/2020 avsnitt 2.2 ikke inn under særskilte godtgjørelsesregler for variabel godtgjørelse.

Kriterier som legges til grunn i bonusordningen følger av bankens strategiske målsetninger. I bonusordningen er 50 % av mulig utbetaling knyttet til driftsresultatet, mens resterende 50 % knyttet til parametere som fastsettes årlig med involvering fra alle ansatte og tillitsvalgte.

Resterende parametere er hovedsak knyttet til positiv utvikling i bankens kunde - og produktportefølje samt interne kvalitetsmålsetninger. På grunnlag av måloppnåelse er det i regnskapet for 2021 avsatt kr 27.000 pr. årsverk. Banken har ikke variabel godtgjørelse utover dette.

Naturalytelser er goder som ansatte mottar i annet form enn penger fra arbeidsgiveren. Ytelsene har til hensikt å fremme økonomisk trygghet for den ansatte og dennes familie. Særlig gjelder dette ved sykdom, uførhet eller ved dødsfall. Banken ser det som tjenlig å bidra med andre rimelige velferdsmessige goder som telefon, forsikring, rimelig lån i arbeidsforhold etc. Banken har i tillegg pensjonsordning for sine ansatte. Se ellers note 9 og note 34 i årsregnskapet for 2021.

Det er ikke foretatt særskilte utbetalinger i forbindelse med nyansettelser eller sluttgodtgjøring i 2021 utover ordinære plikter som følger av bankens ordinære arbeidsavtaler.

Tabellen nedenfor viser samlede kvantitative opplysninger om godtgjøring for medarbeidere med arbeidsoppgaver som har en vesentlig innvirkning på bankens risikoprofil. Naturalytelser som disse mottar på lik linje med andre ansatte er ikke medregnet.

	Antall	Fast godtgjørelse (lønn, pensjonspremie)	Variabel godtgjørelse (generell bonusordning)
Adm. banksjef	1	1.941	16
Ledergruppa for øvrig	5	4.764	81
Andre ansatte med vesentlig innvirkning på bankens risikoprofil	2	1.634	33

5 REGULATORISK KAPITAL (PILAR 1)

5.1 Kredittrisiko - Standardmetoden

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser og at stilte sikkerheter ikke dekker utestående fordringer.

Styring og kontroll

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter for kredittområdet og bevilgningsreglement.

Styret gjennomgår årlig bankens kredittstrategi og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Ut fra fastsatt kredittstrategi defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til adm. banksjef innenfor visse rammer. Adm. banksjef har videre delegert bevilgningsfullmakter.

Kompetente medarbeidere som har analytiske evner og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er en viktig forutsetning for at banken skal kunne styre risikoen i utlånsporteføljen. Det er lederne for kredittavdelingene som har ansvar for å sørge for at medarbeiderne innen kredittområdet har nødvendig kompetanseutvikling.

Det skal normalt ikke ytes kreditt der kunden ikke har to alternative muligheter for tilbakebetaling, det vil si både tilstrekkelig betjeningsevne og sikkerhetsdekning.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens markedsstrategi hvor det fastsettes rammer for eksponering i rentebærende verdipapirer.

Verd Boligkreditt AS

Banken har overført deler av utlånsporteføljen til Verd. Saldo på overført portefølje pr 31.12.21 er på kr 1.800,7 mill, mens den pr 31.12.20 var på kr 1.796,5 mill.

Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens totalengasjement mot kunder fordelt på risikoklasse, engasjementstype (næring/privat) og geografi. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for utlån, garantier og ubenyttet bevilgning.

Samlet engasjementsbeløp

Beløpene er oppgitt uten hensyn til eventuell sikkerhetsstillelse.

Risikoklassifisering

Det beregnes en misligholds sannsynlighet neste 12 måneder for den enkelte kunde basert på kjente data. For næringsengasjementer er dette regnskap og betalingshistorikk m.m. For privatpersoner er det betalingshistorikk, innskudd og utlån m.m.

Hele porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis en risikoklasse fra A-K, hvor A er best. Risikoklasse K består av lån som er misligholdt over 90 dager, lån med individuelle nedskrivninger og lån til selskaper/personer som er gått konkurs. Systemet muliggjør en overvåking av risikoutviklingen i utlånsporteføljen.

Modellene er også integrert i bankens saksgangssystem, og er en del av kredittvurderingen av kunder. Bankens prising av utlån skal normalt gjenspeile risikoen knyttet til engasjementet.

	Risikoklasse	Misligholdssannsynlighet
Lav risiko	A - D	0,00 % - 0,75 %
Middels risiko	E - G	0,75 % - 3,00 %
Høy risiko	H - J	3,00 % =>
Problemengasjement	K	

Sikkerhetsdekning er ikke hensyntatt i risikoklassifiseringen under.

Pr 31.12.21	Utlån	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	Kontantstrøm-baserte nedskrivinger	Modell-baserte nedskrivinger	Totalt	
Lav risiko	7.149.306	59.023	485.442	0	-8.886	7.684.885	80 %
Middels risiko	1.364.486	7.724	19.672	0	-5.793	1.386.089	15 %
Høy risiko	493.796	868	2.300	-16.950	-238	479.776	5 %
Totalt	9.007.588	67.615	507.414	-16.950	-14.917	9.550.750	100 %

Pr 31.12.20	Utlån	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	Kontantstrøm-baserte nedskrivinger	Modell-baserte nedskrivinger	Totalt	
Lav risiko	6.489.899	60.738	460.552	0	-8.481	7.002.708	77 %
Middels risiko	1.429.800	11.887	27.731	0	-6.669	1.462.749	16 %
Høy risiko	580.244	7.072	28.695	-37.701	-36	578.274	6 %
Påløpte renter	8.591	0	0	0	0	8.591	0 %
Totalt	8.508.534	79.697	516.978	-37.701	-15.186	9.052.322	100 %

Samlet og gjennomsnittlig brutto engasjement fordelt etter engasjementstyper (næring):

Gjennomsnittlig engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 2021 + utgående beløp 2021 dividert på to.

	Utlån		Garantier		Ubenyttede kreditt-rammer	
	2021	Gj snitt	2021	Gj snitt	2021	Gj snitt
Primærnæringer	41.208	38.485	0	0	408	809
Industri og bergverk	5.037	4.497	0	125	644	1.884
Kraftforsyning / Bygg- og anlegg	283.346	246.001	19.877	16.868	30.906	41.798
Varehandel	63.902	73.106	8.407	7.846	8.053	15.462
Overnattings- og serveringsvirksomhet	47.179	43.902	2.155	3.261	3.678	3.677
Transport, informasjon og kommunikasjon	46.756	39.618	1.828	1.273	1.869	2.062
Omsetning og drift av fast eiendom	1.022.017	984.168	11.378	11.586	5.944	4.976
Tjenesteytende næringer	225.670	233.395	3.998	4.110	21.870	23.382
Sum næringskunder	1.735.115	1.663.170	47.643	45.067	73.372	94.047
Personkunder	7.272.473	7.094.891	19.972	28.589	434.042	418.149
Brutto engasjement	9.007.588	8.758.061	67.615	73.656	507.414	512.196
Tapsavsetning trinn 1	-8.249	-8.201	-214	-221	-422	-211
Tapsavsetning trinn 2	-5.678	-6.078	-101	-67	-15	-8
Tapsavsetning trinn 3	-17.176	-27.456	-12	-6	0	0
Netto engasjement	8.976.485	8.716.326	67.288	73.363	506.977	511.978

Brutto engasjementer fordelt på geografiske områder:

Utlån	2021		2020	
	Kristiansand kommune	7.097.655	79 %	6.531.552
Nabokommuner	663.587	7 %	661.537	8 %
Landet for øvrig	1.212.536	13 %	1.288.492	15 %
Utlandet	23.578	0 %	21.659	0 %
Periodiserte renter	10.232	0 %	5.294	0 %
Totalt	9.007.588	100 %	8.508.534	100 %

Garantier	2021		2020	
	Kristiansand kommune	57.613	85 %	69.999
Nabokommuner	5.369	8 %	9.233	11 %
Landet for øvrig	4.633	7 %	465	1 %
Utlandet	0	0 %	0	0 %
Totalt	67.615	100 %	79.697	100 %

Ubenyttede kreditter	2021		2020	
	Kristiansand kommune	409.023	81 %	394.404
Nabokommuner	47.240	9 %	66.600	13 %
Landet for øvrig	50.218	10 %	52.538	10 %
Utlandet	933	0 %	3.437	1 %
Totalt	507.414	100 %	516.979	100 %

Gjenstående løpetid for engasjementene:

Engasjementstype:	Uten forfall	Under 3 mnd	Fra 3 - 12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til kunder	-31.103	164.725	495.160	8.347.703	8.976.485
Garantier	0	348	4.404	62.863	67.615
Ubenyttet bevilgning	507.414	0	0	0	507.414
Totalengasjement	476.311	165.073	499.564	8.410.566	9.551.514

Nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån til kunder vurderes delvis til amortisert kost og delvis til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister og overtrekkslister. Tapsutsatte engasjementer samt misligholdte lån vurderes fortløpende, og minimum en gang pr måned.

Definisjonen på mislighold ble endret med virkning fra 1. januar 2021, og i ny definisjon er betalingsmislighold basert på et minstebeløp på henholdsvis kr 1.000 for personkunder (massemarked) og kr 2.000 for foretak. Det er i tillegg også innført en relativ grense på 1 prosent av kundens engasjement, og begge betingelser må være oppfylt for at betalingsmislighold skal foreligge.

I tillegg til direkte betalingsmislighold, vil det også kunne foreligge mislighold dersom andre objektive årsaker eller kvalitative vurderinger og tapsmerkinger foreligger.

Nye karantenereregler innebærer en karanteneperiode på 3 måneder fra misligholdet er borte og til engasjementet er friskmeldt.

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Bankens tapsvurderinger gjøres ut fra IFRS 9, og under IFRS 9 skal tapsnedskrivninger innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring, er avsetningene basert på 12-måneders forventet tap («trinn 1»). 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, men det ikke foreligger objektive bevis på tap, er avsetningene basert på forventet tap over hele levetiden («trinn 2»). Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig og det foreligger objektive bevis på verdifall (mislighold), avsettes for forventet tap over levetiden («trinn 3»).

Banken har i tapsmodulen delt utlånsporteføljen i to kundesegment; Bedriftsmarked (BM) og privatmarked (PM). Etter bestemmelsene i IFRS 9 har banken valgt en tapsgradstilmærming for å estimere forventet kredittap. Tapsgrad er beregnet per kundesegment ved å dividere tap i perioden 2014 til 2019 med utlånsvolum i samme periode. For BM har vi beregnet en tapsgrad lik 0,7 % og for PM 0,04 %.

Kreditt og forringelsesrisiko

Nedenfor fremkommer samlet engasjementsbeløp fordelt på misligholdte engasjementer og øvrige tapsutsatte engasjementer. Videre fremkommer oversikt over balanseførte og resultatførte tap inneværende år.

Kredittforringede engasjement fordelt på kunde grupper og bransjer:

Brutto misligholdte og tapsutsatte eng.	Kreditt- forringede engasjement	Trinn 3 nedskrivinger kontantstrøm- baserte	Trinn 3 nedskrivinger modellbaserte
Primærnæringer	0	0	3
Industri og bergverk	0	0	1
Kraftforsyning / Bygg- og anlegg	592	589	27
Varehandel	0	0	4
Overnattings- og serveringsvirksomhet	0	0	6
Omsetning og drift av fast eiendom	43.509	16.300	131
Andre tjenester	3.634	0	19
Sum Næring	47.735	16.889	191
Personmarked	12.120	61	34
Sum engasjement	59.855	16.950	225

Brutto misligholdte og øvrig tapsutsatte engasjement fordelt på geografisk område:

	Kreditt- forringede engasjement
Kristiansand m/nabokommuner	55.610
Øvrige geografiske områder	4.245
SUM	59.855

Tapsavsetninger fordelt på personmarked og bedriftsmarked:

Tapsavsetninger 2021:	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Tapsavsetninger 01.01.	7.239	45.649	52.888
Årets endring	-6.548	-15.237	-21.785
Sum tapsavsetninger 31.12.	691	30.412	31.103

Resultatført tap:

Resultatført tap 2021:	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Endring i IFRS 9 nedskrivinger	-6.548	-13.812	-20.360
+ Konstaterte tap med tidligere nedskrivinger	10.374	13.786	24.160
+ Konstaterte tap uten tidligere nedskrivinger	304	0	304
- Innbetalt på tidligere perioders konstaterte tap	-55	-72	-127
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivinger	1.089	144	1.233
Sum kredittap på utlån	5.164	46	5.210
Kredittap på garantier	-52	3.101	3.049
Sum kredittap på utlån og garantier	5.112	3.147	8.259

Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's, Fitch eller Scope som er mest aktuelle.

Spareskillingsbanken har deler av LCR-porteføljen plassert i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF-er). For at OMF-ene skal kunne brukes i LCR-porteføljen er det blant annet krav til offisiell rating på et visst nivå. Pr 31.12.21 hadde banken plassert kr 559,0 mill i denne type verdipapirer.

Sikkerheter

Hovedtyper av pant som benyttes ved fastsettelse av kapitalkravet er pant i bolig og fritidsbolig. Ved fastsettelse av forsvarlig verdigrunnlag legges sikkerhetens markedsverdi til grunn.

Brutto engasjement med pant i bolig er på kr 7,9 mrd, hvorav kr 7,8 mrd er vektet med 35 % i samsvar med gjeldende regelverk.

5.2 Operasjonell risiko – Basismetoden

Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter:

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid knyttet til risikostyring og intern kontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte avdelingsleder. Det er etablert rutiner for registrering av operasjonelle tap.

6 TILLEGGSKAPITAL (PILAR 2)

6.1 Innledning om metodevalg ved beregning av tilleggskapital (ICAAP)

Risikostyringen i banken gjennomføres i samsvar med «Fastsatte prinsipper for risikostyring og internkontroll» som bygger på Finansforetakslovens og CRD IV-forskriften sine bestemmelser om styring og kontroll. Beregning av tilleggskapital skjer i samsvar med Rundskriv 12/2016

6.2 Kredittrisiko

Styring og kontroll

Styring og kontroll av kredittrisiko er beskrevet under punkt 5.1.

Ved vurdering av Pilar 2 tillegg på kredittrisiko vurderes følgende forhold som ikke er hensyntatt i Pilar 1:

- motpartrisiko
- avvikende høy utlånsvekst
- underestimering av kredittrisiko for ubenyttede kredittrammer med null prosent konverteringsfaktor
- konsentrasjon mot enkeltkunder næring
- konsentrasjon mot enkeltnæringer
- restrisiko

Motpartsrisiko er primært knyttet til utlåns- og garantiporteføljen, men også til verdipapirbeholdningen i sertifikater, obligasjoner, aksjer og andeler i verdipapirfundsandeler, samt til innskudd i andre finansinstitusjoner.

Restrisiko i kredittrisikoen er risikoen for at sikkerheter det tas hensyn til ved fastsettelse av kapitalkravet for kredittrisiko er mindre effektive enn forventet. Under dette punktet vurderes kapitalbehovet ut fra et verdifall på eiendommer på 30 %.

Det utføres stressscenarier der bankens tapsprosent økes vesentlig over tid, og økonomisk kapital vurderes ut fra beregnet kapitalbehov.

6.3 Likviditetsrisiko

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å oppfylle sine forpliktelser og/eller ikke evne å finansiere økning i eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.

Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i fastlagt strategi, og likviditetsrisiko styres på overordnet nivå etter en rekke parametere hvor LCR (Liquidity Coverage Ratio), NSFR (Net Stable Funding Ratio) og bankens innskuddsdekning er blant de vesentligste.

Banken finansierer sin virksomhet gjennom innskudd fra kunder, gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og egenkapital. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd da banken ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig, legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være moderat.

Bankens fundingkilder

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2021 på 83,4 %.

Banken er medeier i Verd Boligkreditt AS, og saldo på overført portefølje pr 31.12.21 er på kr 1.800,7 mill. Ytterligere overføring av portefølje vil kunne tilføre banken likviditet.

Banken har lagt ut egne obligasjoner på til sammen kr 1.792,0 mill.

Forfallsstruktur:	2022	2023	2024	2025
Obligasjonsgjeld	250 mill	205 mill	570 mill	763 mill
Herav egne obligasjoner	0	0	0	0
Samlet forfall	250 mill	205 mill	570 mill	763 mill

Bankens likviditet

	2021	2020
LCR	151 %	157 %
Sum likviditetsreserve	841.224	665.241
Sum netto utbetalinger	558.023	422.959
NSFR	145 %	148 %

Likviditetssituasjonen i banken er tilfredsstillende.

Det utføres månedlige stressberegninger på likviditetsområdet, og beregningene gjøres under følgende forhold:

- Ordinær drift med markedskrise,
- Drift med bankrelatert krise
- Samt en situasjon med en kombinasjon av markedskrise og bankrelatert krise.

Kapitalbehovet fastsettes til beregnet kostnad ved å skaffe tilstrekkelig funding under det scenarioet som gir høyest kostnad.

6.4 Markedsrisiko

Definisjon

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i rente, aksje-/verdipapirkurser, valutakurser og spreadutgang. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med rente- og valutahandel, bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingaktiviteten.

Styring og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret og i henhold til gjeldende forskrifter. Markedsstrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisikoen begrenset, med bakgrunn i:

- Banken har den vesentlige andelen av innskudd og utlån i flytende rente
- Bankens eksponering i aksjemarkedet er ubetydelig
- Bankens transaksjoner i valuta er uvesentlig

6.4.1 Egenkapitalposisjoner

Banken har ikke handelsportefølje. Egenkapitalbevisene er delvis strategiske plasseringer i samarbeide selskap, og delvis plassering av overskuddslikviditet. Aksjene er i all hovedsak strategiske plasseringer i samarbeidende selskap. Egenkapitalposisjonene klassifiseres til virkelig verdi over resultat.

	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Egenkapitalbevis, børsnoteerte	16.736	29.731	29.731
Egenkapitalbevis, unoteerte	948	1.107	1.107
Strategiske eierandeler i aksjer	163.009	238.314	238.314
Aksjefond	900	958	958
SUM aksjer og andeler	181.593	270.110	270.110
Netto realisert gevinst (+) / tap(-)		322	
Netto urealisert gevinst (+) / tap(-)		88.517	

Strategiske eierandeler i aksjer består av 11 ulike selskap, hvor Verd Boligkreditt, Frende Forsikring og Brage Finans utgjør det meste av totalen.

6.4.2 Renterisiko

Renterisikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid. Bankens styre har vedtatt rammer for renterisikoen.

I Sparebankens er den vesentlige andelen av renterisikoen knyttet til fastrenteinnskudd fra kunder og til obligasjonsbeholdningen da det på øvrige innskudd og utlån vil kunne gjøres parallelle renteskift. Bankens renterisiko er å anse som lav.

Det beregnes et tapspotensiale ved 2 % parallellforskyvning over hele rentekurven, og dette inngår i vurderingen av kapitalbehovet.

6.4.3 Spreadrisiko

Verdifall på bankens obligasjonsportefølje vil normalt være knyttet til endringer i rentekurven, men vi har sett at økning i spreaden på disse papirene har medført verdifall. Verdifallet på obligasjoner som ikke skyldes motpartsrisiko (inngår i kredittrisikoen) vurderes under kapitalbehovet på dette punktet.

Når vi beregner spreadrisiko bruker vi Finanstilsynets tabell for spreadutgangen til ratingklassene og gjenstående løpetid som obligasjonen har.

6.5 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko menes risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko går på tvers av bankens øvrige risikoer.

Sentrale underkategorier av operasjonell risiko er IKT risiko, ESG-risiko, forbrukervern, risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, nøkkelmannrisiko og renommé risiko.

6.6 Forretningsrisiko og strategiske risikoer

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående.

Forretningsrisiko:

Denne risikoen defineres som uventede inntekts- eller kostnadssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeferd.

Strategisk risiko:

Strategisk risiko handler om uventede tap eller sviktende inntjening på grunn av usikkerhet knyttet til langsiktige strategiske avgjørelser som for eksempel inntreden i nye markeder eller oppkjøp, samt endringer i lover og regler.

Eierrisiko

Eierrisiko handler om strategiske eierandeler hvor følgende punkter vurderes: Eierskapets strategiske betydning, størrelsen på eierandelen, juridiske og moralske forpliktelser til å «fylle på penger», viljen til å delta i emisjoner, etc.

Systemrisiko

Systemrisiko er risiko for at en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende.

Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging

Uforsvarlig gjeldsoppbygging er knyttet til bankens uvektede kjernekapitalandel.

Kapitalbehovet knyttet opp mot disse risikoene vurderes hver for seg ut fra gitte forutsetninger.

6.7 Offentliggjøring av Pilar 2 - krav

Finanstilsynet offentliggjorde i 2018 at banken i henhold til SREP er blitt pålagt et samlet Pilar 2- krav på 2,3 % fra 30. juni 2018. Samlet krav til ren kjernekapital utgjør dermed 13,3 %, mens samlet krav til ansvarlig kapital utgjør 16,8 %. Med konsolidert ren kjernekapitaldekning på 22,93 % har ikke banken vansker med å innfri noen av disse kravene.

7 OPPSUMMERING

Bankens styring og kontroll med risikoområdene inngår som en viktig del bankens arbeid med risikostyring og intern kontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer slik at banken har en gjenværende risiko som er innenfor de fastsatte rammer.